

UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu	GEOGRAFIA				
Časový rozsah výučby					
Ročník	1.	2.	3.	4.	Spolu
Štátny vzdelávací program					0
Školský vzdelávací program				2	2
Kód a názov odboru štúdia	7902 500 gymnázium				
Stupeň vzdelania	vyššie sekundárne vzdelanie ISCED 3A				
Forma štúdia	denná				
Dĺžka štúdia	štvorročná				
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk				

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia v gymnaziálnom štúdiu rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu.

Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Predmet zabezpečuje vzdelávanie v oblasti vnímania zmien a aktuálneho stavu prírody Zeme a ľudskej spoločnosti. Zem je priestor pre život ľudí a poznanie zákonitosti fungovania má dôležité postavenie vo vzdelávaní mladého človeka, pretože podľa toho ako dobre sa naučí chápať vzájomný vplyv človeka prírody, podľa toho je šanca, že životný priestor bude zachovaný aj pre ďalšie generácie. V obsahu vzdelávania je potrebné dokázať spájať a využívať poznatky aj z iných oblastí vzdelávania (napr. z histórie, biológie, matematiky, umenia). Učebný predmet geografia vytvára priestor na zdokonalenie sa v práci s rôznymi mapami, štatistickými materiálmi a inými zdrojmi informácií. Geografia sa zameriava tiež na zdokonaľovanie sa v zručnostiach pri narábaní s databázami, diagramami, grafmi, fotodokumentáciou i v podobe výstupov tematických máp. Predmet integruje aj témy osobného a sociálneho rozvoja, environmentálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, témy z mediálnej výchovy.

Význam geografie spočíva aj v tom, že žiaci získajú schopnosť aplikovať poznatky po skončení školy pri rozvoji regiónov, v ktorých žijú a použitím analýzy a syntézy dokážu porovnávať vybrané regióny medzi sebou aj so slovenskou realitou a vyhodnotiť ich. V súčasnosti sa kladie dôraz na schopnosť prezentovať región a v súvislosti s európskou

integráciou je potrebné, aby žiaci mali poznatky o historických, geografických a kultúrnych danostiach regiónov, s ktorými chcú v škole alebo mimo školy spolupracovať.

V rámci napĺňania geografických cieľov, obsahu a štandardu sa nekladie dôraz na jednoduché osvojovanie encyklopedických poznatkov, ale ťažiskom je zamerať sa na identifikáciu základných zákonitostí, väzieb, aktuálnych problémov na Zemi a v spoločnosti, ich riešenie a i.

Prostredníctvom geografie žiaci získajú schopnosť rozpoznať a pochopiť význam tolerancie a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej aj kultúrnej krajiny, pestovanie kladného postoja a úcty k svojmu okoliu, iným národom, a samozrejme k sebe samému.

Nezanedbateľnou súčasťou kompetencií, ktoré geografia buduje, sú analýzy premien krajiny v čase. Ich cieľom je poznať zákonitosti vývoja krajiny a možnosti tvorby prognóz pri jej ďalšom využívaní, ochrane a zveľadovaní.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Vo vyučovaní geografie sa všetky aktivity odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých geografických poznatkov a zručnosti v praxi . Žiaci majú dokázať aplikovať a hodnotiť geografické informácie, čo znamená informácie získané z máp, literatúry, médií, osobných skúseností z regiónu alebo z iných oblastí sveta. – analyzovať obsah mapy, orientovať sa podľa nej , získavať informácie z diagramov, schém či tabuliek s geografickou tematikou a iné. Orientovať sa aktuálnych situáciách vo svete a na Slovensku. V jednotlivých regiónoch Zeme dokázať posúdiť súčasnú politickú a ekonomickú situáciu. Jednotlivé čiastkové kompetencie možno zhrnúť do viacerých tematických okruhov :

- analýza a interpretácia súboru vstupných faktografických informácií, ktoré žiak dokáže sám získať a ich transformovať do hodnotiacich a sumarizujúcich výstupov. Schopnosť pracovať s týmito výstupmi v podobe tematických máp, tabuliek, schém, diagramov a blokdiagramov;
- praktické zvládnutie riešenia problémových situácií – práca s GPS, využitie IKT – tvorba projektov;
- aplikovať poznatky o zákonitostiach premien geografickej krajiny pri posudzovaní perspektív vybraných regiónov – modelové situácie cestovná kancelária, rozvoj regiónu, prezentácia vlastného regiónu;

- racionálne zhodnotenie dosahu ľudskej činnosti na životné prostredie a budovanie postojov, ktoré sú v súlade s optimalizáciou využitia krajiny pri minimálnych zásahoch do prírody - udržateľný rozvoj /
- viesť žiakov k vnímaniu odlišnosti medzi jednotlivými národmi, kultúrami a náboženstvami a v konečnom dôsledku k odmietavému postoju k intolerancii, xenofóbii a násiliu;
- spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov sveta, ktoré vedie k akceptácii ich spôsobu života
- rozvíjať komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

sú zamerané na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

- čitateľskej gramotnosti – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať
- získavať údaje z nesúvislých textov, grafov, diagramov máp, tabuliek, štatistických údajov.
- dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov, rozvíjanie vizuálnej gramotnosti

STRATÉGIA VYUČOVANIA

Na vyučovacích hodinách budeme využívať rôzne vyučovacie metódy, diskusia. Práca s internetom, štatistické spracovanie údajov, skupinové vyučovanie, príprava projektov, prezentácie projektov, problémové vyučovanie, frontálne vyučovanie, organizovať exkurzie a vychádzky do prírody – miestna krajina. Praktické činnosti- práca s mapou, práca s informáciami, orientácia na mape, riešenie geografických problémov.

OBSAH VZDELÁVANIA

Obsah geografického vzdelávania v gymnáziách úzko nadväzuje na geografické vyučovanie v základných školách, preto sa očakáva ovládanie geografických pojmov a najmä názvov (osvojených počas výučby geografie v základných školách). Vychádza z obsahu základných tém geografie – fyzickej, humánnej aj regionálnej , ale dôraz sa kladie na

prepojenie tém a komplexné hodnotenie geografických javov. Cieľom je orientácia vo svete a na Slovensku na základe geografickej charakteristiky.

Obsah je zameraný tak, aby bolo možné prostredníctvom neho rozvíjať kľúčové kompetencie. Okrem samotnej geografie obsahuje aj témy prierezových oblastí : multikultúrnej, environmentálnej výchovy, mediálnej, osobnostného a sociálneho rozvoja

TÉMY:

- **REGIONÁLNA GEOGRAFIA SLOVENSKA (33 hodín)**
- **GEOEKOLÓGIA a ENVIROMENTALISTIKA (27 hodín)**

HODNOTENIE

Hodnotenie na základe písomných prác žiakov po každom tematickom celku.
Hodnotenie žiakov na základe ústnej odpovede z 1 nového učiva a dvoch predchádzajúcich učivách. Zároveň sú žiaci hodnotení za výstupy na hodine.

Učebné zdroje:

Zoznam použitej literatúry. (autor a názov knihy)

Bizubová M. a kol.: Geografia pre 1. ročník gymnázií, SPN, Bratislava, 2008

Mičan Ľ.: Geografia pre 1. ročník gymnázií 1. diel, SPN, Bratislava, 1995

Seko L.: Geografia pre 4. ročník gymnázií, SPN, Bratislava, 1994

Tolmáči L.: Geografia pre 2. ročník gymnázií, VKÚ a.s. Harmanec, 2009

Tolmáči L.: Geografia pre 3. ročník gymnázií, VKÚ a.s. Harmanec, 2011

Internetové stránky

www.gweb.cz

www.poznajachran.sk

<http://sk.wikipedia.org>

www.infonvek.sk

www.worldatlas.com

Odborné knihy (autor a názov knihy)

Brewer D.: Planéta tajuplných svetov, Výber Reader`s Digest, 1998

Day T.: Sprievodca neskrotnou planétou, Slovart, spol. s r. o., 2002

DK: Zem, Ikar, a. s., Bratislava 2004

Čerman L., Pittich E.: VESMÍR 1 Slniečna sústava, MAPA Slovakia Bratislava, 2002

Čerman R.: REKORDY Neživá PRÍRODA, MAPA Slovakia Bratislava, 2001

Čerman R.: REKORDY Neživá PRÍRODA, MAPA Slovakia Bratislava, 2001

Mirvald M.: Geografie pro SŠ 2 – socioekonomická geografie, SPN - pedagogické
nakladateľství,

Ondrejka K.: Rekordy Slovenska PRÍRODA, MAPA Slovakia Plus, s. r. o., 2004

Zubriczký G.: Geografia štátov sveta, MAPA Slovakia Plus, s.r.o., 2009

Atlasy (názov knihy a autor)

Školský atlas sveta, Slovenský kartografický ústav, š. p., Harmanec 1997

Školský atlas sveta GEG pre SŠ, VKÚ, a. s. Harmanec, 2002

Atlas Slovenská republika, Vojenský kartografický ústav, š. p., Harmanec 1995

GEOGRAFIA

ROZPIS UČIVA

POČET HODÍN: 2 h/ 60 h/ ročne

ROČNÍK: ŠTVRTÝ

TEMATICKÝ CELOK	HODINA	TÉMA
SLOVENSKÁ REPUBLIKA - FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	1	<i>Fyzicko-geografická charakteristika Slovenskej republiky</i>
	2	<i>Geologický vývoj a stavba Karpát a Panónskej panvy na území Slovenskej republiky</i>
	3	<i>Geomorfologické členenie Slovenskej republiky</i>
	4	<i>Reliéf Slovenskej republiky</i>
	5	<i>Klimatické podmienky Slovenskej republiky</i>
	6	<i>Vodstvo Slovenskej republiky</i>
	7	<i>Minerálne vody – najväčšie</i>
	8	<i>Pôdy Slovenskej republiky</i>
	9	<i>Rastlinstvo a živočíšstvo Slovenskej republiky</i>
	10	<i>Nerastné suroviny Slovenskej republiky</i>

TEMATICKÝ CELOK	HODINA	TÉMA
SLOVENSKÁ REPUBLIKA - HUMÁNNO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	11	<i>OPAKOVANIE UČIVA</i>
	12	<i>Historicko-geografický vývoj Slovenskej republiky</i>
	13	<i>Obyvateľstvo, jeho rozmiestnenie, štruktúra</i>
	14	<i>Sídla a ich štruktúra</i>
	15	<i>Pol'nohospodárstvo a jeho dominantné lokalizačné faktory, poľnohospodárska výroba Slovenskej republiky</i>
	16 - 17	<i>Priemysel a lokalizačné faktory priemyslu</i>
	18	<i>Budúcnosť automobilového priemyslu</i>
	19	<i>Doprava Slovenskej republiky</i>
	20	<i>Diaľnice Slovenskej republiky a prognózy ich výstavby do budúcnosti</i>
	21	<i>Cestovný ruch, zdravotníctvo, školstvo Slovenskej republiky</i>

TEMATICKÝ CELOK	HODINA	TÉMA
	22	<i>Zahraničný obchod Slovenskej republiky</i>
	23	<i>OPAKOVANIE UČIVA</i>
	24	<i>Komplexná charakteristika regiónu - Západoslovenský</i>
	25	<i>Komplexná charakteristika regiónu - Severoslovenský región</i>
	26	<i>Komplexná charakteristika regiónu - Juhoslovenský región</i>
	27	<i>Komplexná charakteristika regiónu - Východoslovenský región</i>
<i>Miestna krajina</i>	28	<i>Miestna krajina – komplexná charakteristika</i>
	29 - 32	<i>Prezentácie – Komplexná geografická charakteristika miestnej krajiny</i>
	33	<i>OPAKOVANIE UČIVA</i>
GEOEKOLÓGIA A ENVIROMENTALISTIKA	34	<i>Vznik a vývoj krajinného prostredia života</i>
<i>Krajina ako prostredie života na Zemi</i>	35	<i>Vzťah človeka ku krajinnému prostrediu</i>
	36	<i>Životné prostredie</i>
<i>Krajina- jej štruktúra a organizácia</i>	37	<i>Krajinná sféra Zeme – zloženie, stavba, ohraničenie</i>

<i>Globálne environmentálne problémy krajinej sféry Zeme</i>	38	<i>Fyzickogeografická štruktúra krajiny</i>
	39	<i>Účelové vlastnosti krajiny</i>
	40	<i>Prírodná krajina a jej štruktúra</i>
	41	<i>Kultúrna krajina a jej štruktúra</i>
	42	OPAKOVANIE UČIVA
	43	<i>Vplyv výrobných aktivít a dopravy</i>
	44	<i>Vyčerpávanie surovinových zdrojov</i>
	45	<i>Znečisťovanie prírodných zložiek krajiny</i>
	46	<i>Funkcie ekosystémov pre život na Zemi</i>
	47	<i>Globálne dôsledky činností človeka na ekosystémy Zeme</i>
<i>Ochrana prírody a krajiny</i>	48	<i>Odpady a hospodárenie s odpadmi</i>
	49	<i>Legislatíva na úseku ochrany ŽP</i>
	50 - 51	<i>Chránené územia na Slovensku</i>
	52	<i>Medzinárodná spolupráca</i>
<i>Diaľkový prieskum Zeme</i>	53 - 54	<i>Geotechnické systémy krajiny, Diaľkový prieskum Zeme</i>
	55	OPAKOVANIE UČIVA
	56 - 60	<i>Geografická exkurzia (1hod.), Film (2 hod.), Práca s internetom (1 hod.)</i>